

прямів у журналі «Український історик» тощо. Обіжні листи містять не лише поточну інформацію про діяльність УІТ, а й матеріали прогнозно-аналітичного характеру, зокрема звіти про діяльність товариства за 1965–1974 рр., плани на майбутнє, дані про стан історичної науки, матеріали до ювілеїв УІТ та «Українського історика». Як і бюлетені, обіжні листи є достовірними та репрезентативними джерелами з історії товариства.

Відзначаючи достоїнства рецензованого збірника матеріалів, слід висловити й низку побажань редакторам видання. Варто було б додати географічний показник, що значною мірою підвищило б інформативність збірника. У вітчизняній археографії при розшифруванні у квадратних дужках того чи іншого скорочення або аббревіатури крапка перед дужками звичайно не ставиться. У книзі відсутня і формальна сторона будь-якого видання – інформація про його тираж.

Безперечно, вихід у світ збірника матеріалів з історії Українського історичного товариства є помітним явищем української історіографії й джерелознавства. Редактори видання залучили до наукового обігу значну кількість невідомих раніше джерел з історії УІТ і «Українського історика». Саме тому рецензований збірник матеріалів заслуговує на увагу читачкої аудиторії. Він підготовлений на належному кваліфікаційному рівні та стане у пригоді не тільки науковцям у галузі вітчизняної історії, минулого української діаспори, джерелознавства, спеціальних історичних дисциплін, а й викладачам, студентам і всім, хто цікавиться історіографією вітчизняної історичної науки останньої третини ХХ – початку ХХІ ст. Це видання може стати гарним взірцем для складання подібного роду документальних збірників в Україні.

В.М.Власенко (Суми)

ХРОНІКА НАУКОВОГО ЖИТТЯ

С.В.Кульчицький (Київ)

ПРО ЧЕРГОВЕ ЗАСІДАННЯ СПІЛЬНОЇ УКРАЇНСЬКО-РОСІЙСЬКОЇ КОМІСІЇ ІСТОРИКІВ

У 2001 р. Інститут історії України НАНУ уклав договір про співробітництво з Інститутом загальної історії РАН. Щоб надати авторитетності домовленостям обох установ і оперативності в їх реалізації було вирішено створити Спільну українсько-російську комісію істориків, яка функціонувала б на постійній основі. Восени 2002 р. на спільному засіданні НАН України і РАН було затверджено персональний склад комісії і вона розпочала свою роботу, збираючись на щорічні засідання поперемінно в Україні і Росії. До складу комісії ввійшли провідні вчені академічних установ, а також історики з вищих навчальних закладів і державних відомств.

Чергове засідання Спільної українсько-російської комісії істориків відбулося 13–14 жовтня 2008 р. в Москві. З української сторони в ньому взяли участь співголова комісії директор Інституту історії України НАНУ, академік НАН України *В.А.Смолій*, заступник директора Інституту історії України доктор історичних наук *С.В.Кульчицький*, завідувачі відділами інституту доктори історичних наук *О.Є.Лисенко* і *Р.Я.Пиріг*, а також заступник голови Українського інституту національної пам'яті доктор історичних наук *В.Ф.Верстюк*, провідний науковий співробітник Інституту археології НАН України член-кореспондент НАНУ *О.П.Моця*, голова Державного комітету архівів України доктор історичних наук *О.А.Удод* і завідувач відділу Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф.Кураса НАНУ доктор історичних наук *Ю.І.Шаповал*.

Відкриваючи засідання, співголова комісії директор Інституту загальної історії, академік РАН *О.О.Чубар'ян* наголосив на тому, що її діяльність сприяє розв'язанню багатьох дискусійних питань історії обох країн, а, відтак, взаєморозумінню між народами. Директор Інституту історії України НАНУ академік *В.А.Смолій* назвав головним здобутком комісії розробку фундаментальних науково-популярних курсів вітчизняної історії. Підготовлені російськими вченими «Нариси історії Росії» наприкінці 2007 р. були видані в Києві українською мовою. Відповідно вітчизняні вчені підготували курс «Історія України», виданий восени 2008 р. у Москві російською мовою.

Упродовж двох днів члени Спільної українсько-російської комісії істориків, персональний склад якої майже збігається зі складом авторських колективів, обговорювали тексти книг. Ця дискусія була особливо корисною з огляду на те, що передбачається повторне видання систематичних курсів історії, цього разу історії Росії – у Росії, а історії України – в Україні.

14 жовтня членів комісії прийняв міністр культури Російської Федерації *А.О.Фурсенко*, який підкреслив, що діяльність самої комісії, а також створеної на її основі Асоціації керівників історичних установ СНД має великий суспільний резонанс і є зразковою в російсько-українському гуманітарному діапазоні. Міністр пообіцяв сприяння свого відомства у розгортанні роботи літніх шкіл молодих істориків і подарував бібліотеці Інституту історії України НАНУ тритомник документальних матеріалів президії ЦК КПРС за 1954–1964 рр., виданий в Москві у 2004–2008 рр.

Комісія схвалила діяльність спільної робочої групи вчених з дослідження і видання документів та наукових матеріалів у рамках проекту «1941 рік. Країна у вогні». Було вирішено продовжити спільну діяльність із дослідження маловивчених і спірних питань історії Росії та України. Наголос має бути зроблено на опрацюванні рекомендацій для авторів шкільних і вузівських підручників та посібників, на пошуку і публікації джерел. Зокрема, одним із перспективних напрямів було визнано тему «Революція 1917 р.».

По завершенню роботи учасники пленарного засідання схвалили підсумкове комюніке Спільної українсько-російської комісії істориків.

Л.О.Зашкільняк (Львів)

II МІЖНАРОДНА КОНФЕРЕНЦІЯ «ІСТОРІЯ – МЕНТАЛЬНІСТЬ – ІДЕНТИЧНІСТЬ»

Організована спільними зусиллями вчених Познанського університету ім. А.Міцкевича, Жешувського університету ім. Королеви Ядвіги й Львівського національного університету ім. І.Франка II Міжнародна конференція «Історія – ментальність – ідентичність» відбулася 23–24 вересня 2008 р. у містечку Обжицьк, поблизу Познані (Польща).

Форум мав свою передісторію. Ще 2002 р. на підставі угоди між Львівським і Жешувським університетами було створено науковий колектив українських, польських та німецьких істориків, який упродовж 2002–2007 рр. опрацьовував спільну тему «Багатокультурне історичне середовище Львова в XIX і XX століттях» (співкерівниками теми були професори *Є.Матерницький* і *Л.Зашкільняк*). Робота колективу проходила на індивідуальному рівні та підсумовувалася на щорічних звітних конференціях, за матеріалами котрих виходили чергові томи праць під однойменною назвою¹. У діяльності його брали участь історики з багатьох університетських й академічних осередків України і Польщі. У підсумку вийшло друком п'ять томів розлогіх публікацій та заключний – колективна монографія про визначних істориків Львова². Після завершення виконання цієї теми було вирішено продовжити співробітництво українських і польських істориків та розпочати нову спільну працю із залученням представників інших соціально-гуманітарних наук. У 2007 р. в Жешові утворився дослідницький колектив для роботи над темою «Історія – ментальність – ідентичність. Роль історії та істориків в житті польського та українського народів в XIX і XX століттях». Було створено керівний комітет, очолюваний співголовами – *Є.Матерницьким* і *Л.Зашкільняком*, до якого ввійшли професори *В.Бонусяк* (Жешув), *В.Вжосек* (Познань), *Р.Стобецький* (Лодзь), *А.Семпник* (Люблін), доц. *В.Тельвак* (Дрогобич), доктори *Й.Пісулінська* (Жешув) та *П.Серженга* (Жешув).

Перша науково-звітна Міжнародна конференція нового дослідницького колективу відбулася 27–28 вересня 2007 р. в Жешові. У ній взяли участь близько 60 науковців, у тому числі 18 – з України. Запропоновані учасниками доповіді й повідомлення виявилися змістовними і різноманітними за жанром, а дискусія, що відбулася, висвітлила важливі проблеми взаємодії та співвідношення історичного знання із суспільною свідомістю. Більшість доповідей вийшла друком у першому томі нової серії під однойменною назвою³.

Друга Міжнародна конференція з нової теми пройшла в колишньому палаці й маєтку графів Рачинських, де організаторами форуму було створено чудові умови для плідної праці та змістовного відпочинку учасників у старовинному парку на березі р. Варти. Підзаголовною темою цієї зустрічі вчених було обрано методологічні проблеми дослідження ментальності й ідентичності. В її роботі взяли участь 35 учених, у тому числі 14 – з України. Географія учасників була широкою: прибули дослідники із Варшави, Лодзі, Торуні, Жешова, Катовіц, Щецина та інших академічних центрів Польщі. Українська частина учасників представляла наукові осередки Львова, Києва, Дрогобича, Дніпропетровська, Полтави, Черкаса, Миколаєва, Херсона, Донецька, Рівного, Острога (частина дослідників з України через різні причини не змогла прибути до Обжицька).

Після привітання учасників, котре виголосив директор Інституту історії Познанського університету проф. *Р.Витковський*, на пленарному засіданні виступили проф. *Л.Зашкільняк* (Львів) із доповіддю «Українська історіографія початку XX ст. і міфологізація національної свідомості українців» *Є.Матерницький* (Жешув) – «Інституціоналізація і професіоналізація польської історіографії в XIX ст.», *В.Вжосек* (Познань) – «Про корисність дослідження ментальності», *В.Масненко* (Черкаси) – «Від «неісторичного» народу до «історичної» нації: спроба окреслення ідентифікаційного потенціалу української національної історіографії», *С.Троян* (Рівне) – «Зміна парадигм в сучасній українській історіографії: пострадянський дискурс», доц. *В.Тельвак* (Дрогобич) – «Методо-